

AGERA

EN TIDNING FRÅN AFRIKAGRUPPERNA / AUGUSTI 2015 / NR 3

Afrika
GRUPPERNA
PG 90 03 37-7

Vem äger din mat?
**HOTET MOT DEN
FRIA FRÖMARKNADEN**

De får solidaritets-
priset 2015

Coleens pappa dog
– familjen hotades
med vräkning

Vackra frökort
från Sydafrika

Med medlemmar och insamling i fokus!

I maj valdes vi till ny ordförande respektive vice ordförande för Afrikagrupperna. Det är ett hedrande och utmanande uppdrag som vi kommer att ta oss an med fokus på medlemmar och insamling. Vår vision är att vi under de närmaste åren ska ha fler medlemmar och givare som gör Afrikagruppernas röst starkare. Vår vision är också en ekonomi i balans. Ett arbete som påbörjats och som i år innebär att vi måste nå insamlingsmålet på 7,5 miljoner kronor.

Tillsammans förändrar vi liv!

För att bidra

till insamlingen har vi startat en insamling på sajten Better Now. Vårt mål är att samla in 20 kronor om dagen i 378 dagar – från dagen då vi blev valda fram till årsmötet 2016. Om vi når målet har vi gemensamt samlat in 7560 kronor. Vill du vara med och bidra till vår insamling? Gå in på Afrikagruppernas hemsida eller på sajten Better Now, www.betternow.org/se.

Blank Spot Project får Afrikagruppernas tredje solidaritetspris! Läs mer om deras arbete på nästa sida. Prisutdelningen sker i samband med bokmässan i Göteborg. Vi hoppas att priset ska leda till att fler uppmärksammar vårt arbete för solidaritet och att vi som organisation funderar på vad det innebär för oss att arbeta i solidaritetens tecken.

Detta nummer av Agera har frö som tema. Vad händer när naturliga inhemska fröer hotas tas över av hybridfröer? Fröer kommer vara ett fokusområde under hela hösten och kommer bland annat att uppmärksammas på Bokmässan i Göteborg.

Tack för ditt engagemang! Tillsammans förändrar vi liv!

Johanna Arkåsen
Ordförande

Nike Dahlskog
Vice ordförande

FOTO: CECILIA ABRAHAMSSON OCH RUTH JAIME

FOTO: MITRA MÄKI

Inhemska fröer hotas av utrotning

I Moçambique står produktionen av fröer i centrum för bönderna eftersom det utgör en oumbärlig del i jordbruket. Fröproduktionen påverkades först när handel med arabiska köpmän inleddes. Under den portugisiska ockupationen påverkades den återigen då plantagejordbruk infördes och en stor del av bönderna tvingades överge sin mark och börja arbeta på kolonistörernas plantage. Endast en liten del av bönderna kunde producera grödor med inhemska frön. När Moçambique blev självständigt fick bönderna återigen kontroll över fröproduktionen. Men lyckan var kortvarig. Jordbrukssektorn kollapsade under det inbördeskrig som följde efter självständigheten.

Efter inbördeskrigets slut var 90 procent av fröerna som användes av bönderna inhemska sorter och endast 10 procent var kommersiella sorter. I detta skede gällde en lagstiftning i Moçambique som förbjöd import och användning av genmodifierade frön. Men med

framväxten av nationella utsädesbolag, samt med den ökande närvaron av multinationella företag som producerar genetiskt modifierat utsäde, pressades regeringen att se över lagstiftningen och godkände 2013 en ny förordning som tillåter import och användning av genetiskt modifierade frön. Denna lagförändring följdes av starten av WEMA-projektet (Vatten Effektiv Majs för Afrika), som medför produktion och marknadsföring av genetiskt modifierade organismer.

Idag pressas många bönder att använda sig av genmodifierade frön för att kunna sälja sina produkter, vilket sätter dem i en beroendesituation till utsädesföretagen och många inhemska fröer hotas nu av utrotning. Trots denna dystra bild, har bönderna genom UNAC gjort insatser för att rädda de lokala GMO-fria frösorterna som åsidosatts.

Agostinho Bento

UNAC (União Nacional de Camponeses) Oficial de Advocacia e políticas (Program-handläggare - Påverkan och Policy)

AGERA

Inspiration från Afrikagrupperna till medlemmar och givare

ANSVARIG UTGIVARE Gabi Björsson
REDAKTÖR Cecilia Abrahamsson
MEDELSANSVARIG Lisa Grafström
INSAMLINGSANSVARIG Johanna Granhage
LAYOUT Magpie Språkproduktion AB
BILD PÅ FRAMSIDAN Mitra Mäki

TRYCK Trydells, augusti 2015
ADRESS Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
E-POST post@afrikagrupperna.se
HEMSIDA afrikagrupperna.se
TELEFON 08-442 70 60

Vill du gå engagera dig?
Gå in på
www.afrikagrupperna.se/medlem.

Information om seminarier, möten och annat som är på gång hittar du på www.afrikagrupperna.se.

Denna tidning är publicerad med ekonomiskt stöd från Sida. Sida har inte medverkat vid utformningen av materialet och tar ej ställning till eventuella synpunkter som framförs.

Blank Spot Project-grundarna Brit, Martin, Julia, Nils, David, Magda, Anki och Mia.

Blank Spot Project får Afrika-gruppernas solidaritetspris!

Grattis Martin Schibbey på Blank Spot Project, ni har blivit tilldelade Afrikagruppernas solidaritetspris 2015, hur känns det?

– Underbart att vår ambition uppmärksammas. Men också peppande och nervöst. Lite som när Obama fick fredspriset för att inte starta krig så får vi pris för vår vilja att ta fram unik journalistik.

Vilka är Blank Spot Project?

– En grupp journalister, digitala strateger och fotografer som har det gemensamt att vi tror att krisen för journalistiken måste mötas med något nytt. Vi vet att det finns ett stort intresse för en journalistik där reportern och fotografen är på plats, använder fötterna istället för Google och ger människor som annars inte skulle träffa journalister en röst.

Varför startade ni Blank Spot Project?

– Vår omvärld brinner, stormakter rustar upp och epidemier slår ut hela samhällen. Ute på fältet skjuts, kidnappas och fängslas kollegor i en omfattning som vi aldrig sett tidigare. Behovet av en kvalificerad utrikesjournalistik har aldrig varit större än nu. Samtidigt genomgår de svenska nyhetsredaktionerna det värsta stålbadet i modern tid. Varje månad kommer nya besked om nedskärningar på redaktioner och sänkta arvoden för frilansande reportrar. Vi känner en stor oro för den här utvecklingen. För de reportage som inte blir skrivna. För de konflikter som glöms bort och för de människor

som inte ges en röst. I förlängningen för allas vår bild av omvärlden och vår demokrati. Vi startade Blank Spot för att kunna skriva om länder bortom de mediala allfarvägarna som alltför få medier uppmärksammar. Vi vill ge människor som annars inte träffar journalister en röst och lyfta fram bortglömda perspektiv, konflikter och kontinenter. De vita fläckarna kan också vara långsamma skeenden.

Planerar ni några kommande reportage från södra Afrika eller Västsahara?

– I dagsläget pågår reportage från Peru, Burma, Thailand och vi har ett reportage på gång från Södra Afrika om bara det löser sig med visum. Vår förhoppning är att vi efter det får fler medlemmar så att vi kan ta fram fler reportage tillsammans med våra läsare.

Hur kan man som medlem/aktivist i Afrikagrupperna engagera sig i Blank Spot Project?

– Man kan redan i dag gå med den folkrörelse för utrikesjournalistik som vi vill bygga. Gå in på www.blankspotproject.se och bli medlem.

Då får man inbjudan till våra meet-ups och får ta del av unika inblickar i arbetet bakom kulisserna. Det kostar 70 kr i månaden att vara medlem. Men om vi inte betalar för journalistiken nu kommer vi att få betala ett högt pris framöver.

Cecilia Abrahamsson
Kommunikatör

**– Vår omvärld brinner,
stormakter rustar upp
och epidemier slår ut
hela samhällen.**

I Angola konserveras fröerna i lokala konserveringsanordningar. Det skyddar fröna mot insekter och djur.

Vem har rätt till din mat?

Kontrollen av fröer och internationella avtal kan i framtiden komma att kriminalisera möjligheten för småskaliga lantbrukare att spara och dela sina egna fröer. Det skulle inte bara vara ett hot mot en hållbar matproduktion utan även allvarligt hota den biologiska mångfalden.

Idag står tio företag för 55 procent av den globala frömarknaden, de tre största är Monsanto, DuPont och Syngenta. Genom patent och regleringar kring odling och fröcertifiering kan bolagen få kontroll och monopol på frömarknader. Certifierade fröer är fröer som bolagen har godkänt, registrerat och tagit patent på. All användning av andra fröer blir därmed olaglig.

I Afrika kommer 80-90 procent av allt utsäde från småskaliga lantbrukare, som sparar och delar utsäde. Men allt fler länder i Afrika väljer att ansluta sig till olika avtal med förhoppningen att ta sig ur fattigdomen. 2012 presenterade G8, The New Alliance for Food Security and Nutrition. Alliansen är en överenskommelse mellan företag och regeringar att ingå partnerskap för att göra det lättare att investera i jordbruk och livsmedelsförsörjning. Vid en första anblick låter det väldigt bra. Men vid närmare granskning så kan man se att det handlar om att förändra lagar kring mark och fröer för att underlätta för utländska investeringar.

Hittills har G8's program implementerats i tio länder i Afrika. Moçambiques är ett av dem. I avtalet ingår en revidering av landets frölagar. Ett regelverk ska utformas som främjar investeringar i utsädesproduktion från den privata sektorn. Stegvis ska fröer som inte är godkända beslagas och förbjudas och tillgängligheten för certifierade fröer ska öka. Något som kommer drabba landets småskaliga lantbrukare och den biologiska mångfalden.

ring av landets frölagar. Ett regelverk ska utformas som främjar investeringar i utsädesproduktion från den privata sektorn. Stegvis ska fröer som inte är godkända beslagas och förbjudas och tillgängligheten för certifierade fröer ska öka. Något som kommer drabba landets småskaliga lantbrukare och den biologiska mångfalden.

Utöver G8's program

finns det flera liknande avtal som initierats i Afrika. Problemen med de nya initiativen är många. Certifierade fröer kostar uppemot 30 gånger så mycket som inhemska fröer.

Utöver det behövs gödningsmedel, bekämpningsmedel och maskiner för att ta hand om skördarna. Metoderna som krävs för att odla och skörda certifierade fröer är storskalig konstbevattning, större fält, konstgödsel och användning av skördemaskiner. En jordbruksteknik som dessutom varit en oerhörd påfrestning på miljön de senaste 20 åren.

Liknande lagar har införts i andra delar av världen som en del av den grö-

na revolutionen. När den så kallade "Monsantolagen" eller lag 970, godkändes i Colombia 2010 häktades många lantbrukare för att de inte odlade med certifierade fröer. 2013 hade Colombias lantbrukare mobiliserat sig för en protestaktion och strejkade i hela landet. Regeringen lovade då att ställa in lag 970 i två år för att se över frölagarna så att lantbrukare inte skulle bli påverkade.

I EU introducera-

de kommissionen ett liknande lagförslag 2013, men det röstades ned av EU-parlamentet.

Flera av Afrikagruppernas partnerorganisationer har lyft problematiken kring harmoniseringen av frölagar, men arbetar i motvind då många regeringar och de stora fröföretagen arbetar hårt för att få igenom de nya lagarna. Det är därför viktigt att agera nu innan konsekvenserna för småskaliga lantbrukare och miljö blir alltför stora.

Marja Wolpher

Temahandläggare mat, naturresurser och handel

Bianca Gideback

Tidigare praktikant

Telma Alegre, Afrikagruppernas programhandläggare tillsammans med jordbrukare från UNAC.

Frön är källan till liv

Moçambique. De senaste årens översvämningar har drabbat lantbrukare i Moçambique hårt. Minskade skördar har inte bara lett till större fattigdom, många lantbrukare har också förlorat stora delar av sitt utsäde. Många kan inte längre använda sig av inhemska fröer utan tvingas köpa dyra hybridfrön. Hybridfrön kan bara används en gång och lantbrukarna hamnar i beroendeställning till de företag som äger rättigheterna.

– Ett frö betyder mer än en framtida växt. Det betyder självständighet, försörjning, rikedom, mångfald och kultur som överförs i generationer. Fröna representerar en livsstil och ett produktionssystem som bidrar till ett hållbart samhälle, säger Telma Alegre, Afrikagruppernas programhandläggare i Moçambique

För att bevara de naturliga inhemska frösorterna har Afrikagruppernas partnerorganisation UNAC öppnat en fröbank. Genom fröbanken kan lantbrukarna själva kontrollera produktionen och distributionen av de inhemska fröerna. De får också lära sig hur

man bevara och konservera fröerna.

– För att utveckla fröbanken behöver UNAC investera mer i forskning och fortsätta skapa motstånd mot hybridfröer. Det borde också skapas en nationell plan för stöd till familje-

Ett frö betyder mer än en framtida växt

jordbruk och skolorna borde undervisa om vikten av att behålla inhemska fröer, säger Maria Ernesto, ledare för ett av kooperativen i UNAC.

Cecilia Abrahamsson
Kommunikatör

Fröbanken

- Genom projektet nås 232 familjer.
- Idag finns sju sorters frön i fröbanken.
- För att få tillgång till fröerna betalar lantbrukarna en symbolisk summa för att på så sätt värdesätta arbetet för att bevara lokala GMO-fria fröer.

Stöd Afrikagruppernas arbete för att fler ska få tillgång till fröer och odlingsmöjligheter!

Våra nya kort går att plantera när de använts och vackra blommor eller nyttiga örter blir resultatet. En rolig och ovanlig hälsning till någon du tycker om! Motiv och mer information hittar du i vår gåvoshop: afrikagrupperna.se/gavoshop.

Hej fackmedlem!

Varför är du medlem i GAPWUZ, Zimbabwes största lantarbetarfack?

– Innan facket kom till gården visste vi ingenting om vilka rättigheter vi hade, eller ens att vi kunde löneförhandla.

Vad har medlemskapet betytt för dig?

– Jag spelar idag en ledarroll på gården och med fackets hjälp har vi genomfört två strejker där alla våra krav möttes.

Vilket är fackets största utmaning idag?

– Regeringen ger idag bort mark till människor som inte har några planer på att använda den. Vår gård har just getts till en ny brukare och våra anställningar riskerar att helt förloras.

Vad händer nu?

– Vi kommer kämpa in i det sista. Vi kommer förhandla om att få bo kvar på gården och att få tillgång till lite mark som vi kan bruka för eget behov.

Agnes Nygren

Afrikagruppernas kommunikatör och programhandläggare i Sydafrika

Missa inte nyhetsbrevet!

För att få de senaste uppdateringarna från Afrikagrupperna, prenumerera på vårt digitala nyhetsbrev! Skicka ditt namn och mejladress till post@afrikagrupperna.se

Välkommen på medlemsmöte den 17-18 oktober!

Missa inte helgen 17-18 oktober då Afrikagrupperna bjuder in till inspirations – och medlemsmöte. På lördagen fokuserar vi på temat 'Rätten till din kropp'. Med film, musik och inbjudna gäster fördjupar vi oss ämnet och visar exempel på engagemang för förändring. Seminariet är öppet för alla.

På söndagen är medlemmars engagemang i kampanjer i fokus. Vi planerar för en uppföljare av 2014 års succé 16 days of activism, en internationell kampanj för att stoppa våld mot kvinnor. Kampanjen är ett sätt att lyfta frågorna i Sverige i samarbete med våra partners. Vi planerar också en workshop om hur medlemmars engagemang och aktivism kan kopplas till nästa års kampanj.

– Jag hoppas att riktigt många kommer till medlemsmötet för att träffa andra medlemmar och för att bli inspirerade. Som medlemsburen organisation är det viktigt att medlemmarna är med och formar verksamheten. Under söndagens pass har vi chansen att tillsammans skapa en riktigt bra kampanj! Det ser jag verkligen fram emot, säger Nike Dahlskog, vice ordförande och drivande i aktivistgruppen som anordnar medlemsmötet.

Vill du veta mer? Maila Lisa Grafström, medlemsansvarig
lisa.grafstrom@afrikagrupperna.se

Bokmässan i Göteborg går av stapeln 24-27 september och Afrikagrupperna är med på Internationella torget. Vi anordnar spännande seminarier om fröer och Västsahara. Ni har också chans att gå på utdelningen av Solidaritetspriset 2015 som i år går till Blank Spot Project. Kom och hälsa på i vår monter där vi har information och försäljning av en hel del nytt. Vi ses i Göteborg!

FOTO: MALIN BRANDEL ALFREDSSON

Mobilisering för rätten till ett tryggt hem

Det ligger en långa hus i det till synes idylliska området Tokai, några mil utanför Kapstadens centrum. Coleen Elisabeth Jacobs är 32 år och bor tillsammans med sina två barn och fem andra familjemedlemmar i ett utav husen. Familjen har blivit hotad med otillåten vräkning trots att de levt i samma byggnad i flera generationer.

Det var Coleens pappa Jeff, som för över 35 år sedan blev erbjuden ett boende i samband med anställning som skogsvaktare på det naturreservat som är beläget alldeles intill familjens hem. Naturreservatet drivs idag av SANParks (South African National Parks), som även ansvarar för de flesta av Sydafrikas nationalparker, inklusive den berömda Krugerparken.

– År av hårt arbete tog ut sin fysiska rätt och min pappa tvingades be om förtidspension. Då fick vi i familjen besked om att vi inte längre hade tillgång att bo kvar i huset. Stressen

av det överliggande hotet om vräkning och en redan dalande hälsa blev till slut för mycket för Jeff som dog några veckor senare, säger Coleen.

Afrikagruppernas partnerorganisation Surplus People Project (SPP) har länge varit engagerad i problematiken kring otillåtna vräkningar och osäkra boendeformer. Tillsammans med Coleen och de andra invånarna i Tokai anordnade SPP en demonstration mot SANParks agerande. Ett stort antal personer ville visa sitt stöd och deltog i en demonstration som lyftes fram av kampsånger och dans. Demonstrationen möttes av anställda på SANParks som efter framförda krav på förändring skrev under ett medtaget memorandum. För närvarande kan Coleen och hennes familj bo kvar men osäkerheten genomsyrar fortfarande deras vardag.

Malin Brandel Alfredsson
tidigare praktikant

Sverige till Sydafrika på cykel

Den 1 september påbörjar Zelda Tufvesson, 22 år, en mycket ovanlig resa. Hon ska ta sig från Malmö till Kapstaden på cykel. Och inte nog med det, hon vill även samla in pengar till Afrikagruppernas viktiga arbete.

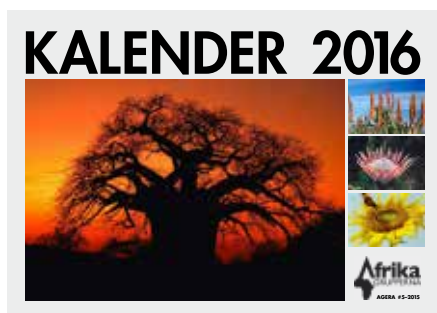
– Jag vill kombinera trampandet med en insamling till Afrikagrupperna. Samtidigt kommer jag att ta chansen att lära mig om hur organisationen arbetar och de problem som

ligger till grund för insatserna. Förhoppningen är att både jag själv och de som följer mina uppdateringar ska få ökad kunskap om delar av en kontinent många av oss vet alldeles för lite om, säger Zelda Tufvesson.

Vi önskar Zelda stort lycka till på sin resa och ser fram emot att följa hur det går. Du kan också följa Zeldas äventyr på:

zeldacyklar.wordpress.com

Snart är 2016 års kalender här!

Med Afrikagruppernas kalender för 2016 får du ett nytt och vackert konstverk med tema växter på din vägg varje månad. Håll utkik i vår gåvoshop

www.afrikagrupperna.se/gavoshop

Tack för ert stöd till vårens mammakampanj!

Afrikagruppernas kampanj mot mödradödlighet blev återigen en succé och vi vill tacka alla er som bidrog

genom att köpa armband och morsdagskort eller genom att skänka en gåva. Vi vill även passa på att välkomna alla nya givare och medlemmar som upptäckte Afrikagrupperna under kampanjperioden. Försäljningen under maj månad bidrog med närmare 30 000 kr och brevet som många av er fick i brevlådan inbringade drygt 250 000 kr. Ett fantastiskt resultat som verkligen gör skillnad! Tack vare ert stöd kan vi fortsätta vårt arbete för att fler mammor ska få leva!

Afrikagrupperna växer och frodas

I skrivande stund sitter jag i solstolen efter att ha påtat lite i potatislandet. Att odla och driva upp plantor från frö är lite av en hobby för mig. Fröer, att kunna bruka mark och odla sin egen mat är också viktiga frågor som Afrikagrupperna jobbar med. Under hösten sätter vi ytterligare fokus på dessa frågor och därför har vi tagit in en ny spännande produkt till vår gåvoshop. Du kan nu köpa vackra frökort från Sydafrika. Efter användning kan kortet enkelt grävas ner i en kruka och om du bara kommer ihåg att vattna så växer det inom kort upp vacker vallmo eller välsmakande rucola.

Fröer kopplat till biologisk mångfald har också fått bli temat för 2016 års kalender. I kalendern visar vi upp en rad vackra fotografier av blommor och träd från södra Afrika. Besök vår gåvoshop och handla våra nyheter redan nu!

Under sommaren som har gått har vi blivit betydligt fler som stödjer Afrikagrupperna. Vi har fått över 1 000 nya givare som jag vill passa på att hälsa varmt välkomna. Ju fler vi blir desto mer skillnad kan vi åstadkomma och jag vill verkligen att alla ni som stödjer oss ska veta hur otroligt viktiga ni är för vårt fortsatta arbete. Varmt tack för ert stöd!

Till och med mitten av augusti har vi samlat in 4 766 966 kr. Ännu en gång, tusen tack för ert stöd och era generösa bidrag!

Är du intresserad av att engagera dig och bidra till vårt framtida arbete så hör gärna av dig till mig på johanna.granhage@afrikagrupperna.se.

Johanna Granhage
Insamlingsansvarig

DU VET VÄL ATT DU KAN FÖLJA OSS PÅ SOCIALA MEDIER?

- Gilla Afrikagrupperna på Facebook
- Följ vårt arbete i Södra Afrika på vår blogg sodraafrikaidag.se
- Följ oss på twitter twitter.com/afrikagrupperna
- Följ oss på Instagram [instagram.com/afrikagrupperna](https://www.instagram.com/afrikagrupperna)

GÅVOSHOPPEN

Gåvokort - ett frö till förändring

Tillgång till fröer och möjligheten att odla är viktiga förutsättningar för försörjning i södra Afrika.

Genom köpet av Afrikagruppernas gåvokort bidrar du till vårt arbete för att fler ska kunna försörja sig samtidigt som du får något vackert att ge bort.

Gåvokorten är gjorda av återvunnet papper från kooperativet Onankali Community Trust i Namibia. På så sätt går en del av intäkterna från korten även till deras verksamhet och med ditt köp bidrar du därför till flera goda ändamål.

Våra gåvokort, och många andra produkter, hittar du i vår gåvoshop: www.afrikagrupperna.se/gavoshop

AFRIKAGRUPPERNA.SE/GAVOSHOP

FOTO: SARA SCHEDIN

SLUTLIGEN

Tillsammans förändrar vi liv

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation som arbetar för en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att påverka sin vardag och framtid.

Genom vår verksamhet förändras och förbättras tusentals liv varje dag. För att minska fattigdomen arbetar vi tillsammans med lokala organisationer i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe.

I vårt arbete fokuserar vi på tre områden, rätten till levnadslön, rätten till din kropp och rätten till Afrikas resurser. Vi stödjer även kampen för ett fritt Västsahara. Afrikagrupperna är en

medlemsorganisation med lokalgrupper över hela Sverige. I Sverige sprider vi information och bildar opinion för global rättvisa.

Stöd vårt viktiga arbete genom att skänka en gåva, PG 90 03 37-7.

Ditt bidrag förändrar liv!

WEB afrikagrupperna.se

BLOGG sodraafrikaidag.se

TWITTER twitter.com/afrikagrupperna

FACEBOOK facebook.com/afrikagrupperna

INSTAGRAM instagram.com/afrikagrupperna